

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੇ.
ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ
2014 ਦਾ CWP ਨੰ. 7674
ਅਗਸਤ 05, 2016

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950, ਆਰਟੀਕਲ 311(2)-ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ I ਭਾਗ I, ਅਧਿਆਇ 7, ਨਿਯਮ 7.3(2)-ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988, ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 13 (2)—ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਰੀ - ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਤਨਖਾਹ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ.

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮਿਆਦ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ, ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਨਖਾਹ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 16.01.2004 ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-11) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 14)

ਸਜੇ ਕੌਸਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏ.ਪੀ.ਐਸ. ਸੇਠੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਰਜਤ ਬਾਂਸਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 4 ਲਈ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਕੇ.ਐਸ.

(1) ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਡਕਾਲਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਸੀ।

30.04.2012. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਓਰੇ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 7 ਅਤੇ 13 (2) ਅਧੀਨ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 76 ਮਿਤੀ 28.10.2002 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 28.10.2002 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 06.04.2003 ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ 07.12.2004 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ 13 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦਫਤਰੀ ਹੁਕਮ ਨੰਬਰ 1339 ਮਿਤੀ 24.10.2005 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2482-ਐਸਬੀ 2004 ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 21.12.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਿਤੀ 21.12.2012 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਫਤਰੀ ਹੁਕਮ ਨੰ. 474 (2013) ਮਿਤੀ 16.01.2014 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 30.04.2012 ਨੂੰ 58 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਸਨੂੰ ਮਿਤੀ 16.01.2004 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਪੀ-11) ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੋ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਫਤਰ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੋਰ ਭੱਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਸਕੱਤਰ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, 28.10.2002 ਤੋਂ 06.04.2003 ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਮੁਅੱਤਲੀ ਭੱਤੇ

ਦੀ (Kuldip Singh J.) 24.10.2005 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

30.04.2012, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼. ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ, ਸਕੱਤਰ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪੈਨਸ਼ਨ 08.10.2005 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ, ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 4 ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਬਕਾਏ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਅਤੇ 30.04.2012 ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੈਕਵੇਜ਼, ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਲਈ, 16.01.01. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ .2004 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-11) ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਮੈਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

(7) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 (2) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਬਹਾਲ/ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ? ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਕੀ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਦਾ ਨਿਯਮ 7.3 ਸਬ-ਕਲਾਜ਼ 2, ਭਾਗ I, ਭਾਗ I, ਅਧਿਆਇ 7 ਉਸੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“7.3 (1) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ, ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ-

(a) ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਮੇਤ, ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਬਾਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ

ਸ਼ਾਇਦ; ਅਤੇ

(b) ਕੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਬਿਤਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਮੁੜ-ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ, ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਸਿੱਧੇ, ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੰਨੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ) ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਨਿਯਮ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਮੇਤ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਟਾਉਣ/ਬਰਖਾਸਤਗੀ/ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਬਿਤਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ 2 ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ (6), ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ

ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ, ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ, ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

(10) ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2006 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 12502 ਵਿੱਚ ਪੂਨਮ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟਡ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 392 ਦੇ ਨਾਲ 120-ਬੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਚੋੜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2007 (1) ਸੇਵਾ ਕੇਸ ਅੱਜ 739 ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ: -

“ਜੇਕਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਬਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ”

(11) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 1995 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2992, (1995 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰ. 684 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ) ਵਿੱਚ ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਐੱਸ. ਨਾਗੂਰ ਮੀਰਾ ਨੇ 24.02.1995 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"9. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 311 (2) ਦੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰੀ-ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ

ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਕੋਰਸ, ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੂਜੀ ਸੀ

ਅਨੁਛੇਦ 311 (2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 311(2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੰਕਰਦਾਸ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1985) 2 SCR 358.

(12) ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ 2012 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 22633 ਵਿੱਚ ਬਲਬੀਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ 22.09.2015 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 2011 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 5228 ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਸੀਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ 25.03.2013 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 2012 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰ. 22023 ਸਿਰਲੇਖ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 11.09.2013 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ ਦੇ ਨਿਯਮ 7.3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। I, ਭਾਗ I, ਅਧਿਆਇ VII, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 7.3(1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“7.3. (1) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੁਅੱਤਲ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ, ਅਥਾਰਟੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ, ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ:- (ਏ) ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਬਾਰੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ

ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਕੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਬਿਤਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) ਕੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ, ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,

ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਸਿੱਧੇ, ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ, ਉਪ ਨਿਯਮ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੰਨੀ ਰਕਮ (ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ) ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ 2004 (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 121 ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ, ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੈਕਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਿਯਮ 7.3 ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦ।

(13) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 3930 ਆਫ 2011 (ਓ.ਐੱਡ.ਐਮ.) ਸਿਰਲੇਖ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ¹, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(14) ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ , ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ

ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇ, ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜੋ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਨਖਾਹ, ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, 16.01.2004 ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-11) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(15) ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਵੀ ਮੁੜ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ/ਬਕਾਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੁੜ-ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ 9% ਸਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਭਾਵ 28.05.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਸੀਦ (ਅਨੁਬੰਧ P-3)।

(16) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਰਿੰਤਕੂ ਰਿਸ਼ੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

VINOD KUMAR v. STATE OF
PUNJAB
(Kuldip Singh, J.)

38
6